

Kustannukset ja aikataulut

Insinööriaitoa on aikatauluissa ja kustannusraameissa pysyminen, sanoo jo vanha iskulause. Erinomaisen yksinkertainen ja itses-tään selvä asia, sanovat kaikki, mutta elävä elämä on tosiasiaa jatku-vasti aivan toista ja niin kai tulee ikui-sesti olemaankin.

Kustannukset on alue, joka on erit-täin vaikea sisäistää ja ottaa jatkuvasti huomioon asioita hoidettaessa. Miksi? Siksi, että kustannukset ovat pääsään-töisesti suuremmat kuin halutaan uskoa. Maanmittausalan kustannusrakenne on kuitenkin aika selkeä, koska se on erit-täin työvoimakustannusvaltainen. Lähes 80 % on palkkauksesta aiheutuvia kus-tannuksia ja niiden kasautuminen todella tehdylle työajalle on vain selvitettävä. Kiinteistö-kustannukset ovat yleensä vajaat 10 % ja muut kulut, palvelut ja tarvikkeet, ovat runsaat 10 %. Investointi-kustannukset nykyaikaisiin laitteisiin ovat viimeisten 10 vuoden aikana olleet noussemassa ja ovat 5 %:n luokkaa käyt-tömenoista.

Nyrkkisääntönä voidaan todeta, että mikäli maanmittausalan firma pystyy las-kuttamaan kaikesta tehdystä työajasta n. 70 % ja laskutuksen määrä on kolme kertaa maksettu palkka niin firman pitäisi pärjätä.

Kustannusharhoja ovat yleensä kuvi-telmat, että koulutuksen suurin kustan-nus on kurssimaksu, vaikka se on palk-kakustannus. Lomat ja loma-ajan palkat pitää myös muistaa, koska niillekään ei löydy haamumaksajaa.

Maanmittarit ovat suurin joukoin viranomaisia ja siten julkisen vallan pal-veluksessa, mikä on omiaan hämärtä-mään kustannustajua. Julkisen vallan puolella saadaan määrärahat vuoden alussa ja niitä on alettava kuluttaa, kun taas yksityisellä puolella vuoden alussa aletaan vasta rahan ansaitseminen. Kus-tannustietoisuuden mukana pitäminen on yleensä myös epämiellyttävä asia, koska se rajoittaa toimintavapauksia ja hillitsee hillitöntä innovointia. Tässä sananmukaisesti tieto lisää paineita. Jos-

kus on jopa sellainen tunne, että ihmis-luonteeseen on liitetty jokin osanen, joka ei millään halua hyväksyä kaikkia kus-tannuksia todelliseksi.

Aikataulut on asia, joka monasti on tiiviisti kytköksissä kustannuksiin. Jos aikatauluissa ei tahdota pysyä, niin yleensä kustannuksissa revetään. Mikä sitten johtaa niin usein siihen, että aika-taulut eivät pidä? Pohjalla voi tietysti olla niin inhimillinen tekijä kuin välin-pitämättömyys ja sitoutumisen puute. Mikä olisi kannustin, jolla saataisiin aika-tauluissa pysyminen arvoonsa ja jos niissä pysytään, niin onko se itsestään selvää vai kiitoksen arvoinen?

Suurelta osin on kysymys myös eri-laisista ihmisluonteista. Aikanaan van-nottiin johtamiskoulutuksessa tiimityön nimeen, jolla piti aikaansaada parem-massa yhteistyössä enemmän valmista. Viime aikoina on kokemuksista viisastu-nea jonkin verran peräännytty tästä tii-mityön autuaaksitekevistä voimasta. Tiimissäkin ihmiset käyttäytyvät perusluon-teidensa mukaisesti. Yksi on aktiivinen toinen passiivinen, yksi haluaa tutkia ja perehtyä perinpohjin ja toinen haluaa mennä eteenpäin ja saada valmista. Jän-nitteet saattavat tiimissä kasvaa ylivoi-maisiksi.

Nykyisin yhä suurempi osa kehittä-misestä on atk-painotteista ja atk-tek-niikka kehittyi koko ajan kovalla vauhdilla. Niinpä uuden kehittämisessä astu-taan lähes aina osittaiseen tuntematto-muuteen, jossa turbulenssi on lisäksi voi-makas. IT-firmojen markkinoinnin luonne on lisäksi usein sellainen, että luvataan kaikkea, mitä mielikuvitus vain keksii ja tilaaja menee sitten yleensä hal-paan. Näin syntyy herkästi hanke, joka leviää enemmän tai vähemmän käsiin. Hankkeiden perustajilta tarvitaan tosi kovaa ammattitaitoa, jolla hallitaan itse substanssi ja oikeasti käytettävissä ole-vat keinot ja välineet. Sen lisäksi on oltava riittävän kylmäpäinen, ettei lan-kea erilaisiin haihatteluihin ja malttaa tehdä sellaiset paperit hankkeista, että ne pitävät.

Aikatauluviiveet ovat hyvin yleisiä viranomaishankkeissa. Kun eri osapuollet tekevät osansa, niin osapuolten väli-nen seisonta-aika on monasti aivan käsit-tämätön. Usein kun projekti vihdoon saa-daan käyntiin, niin varsinaisen projekti-osuus saattaa kyllä sujua, mutta sen jäl-keinen hallinnon käsittely vie sitten iät ajat ja ripeästi hoidetun hankkeen ansiot mitätöityvät.

Tässä voisi luetella vaikka kuinka monta hanketta, jotka roikkuvat ties missä käsittämättömistä syistä. Mutta olkoon, koska itse kukin niitä kyllä tie-tää yllin kyllin.

Eräs esimerkki aikatauluarviointiin, millä päästiin varsin hyvään tulokseen. Aikanaan arvioitiin karttojen digitoin-nin työmenekkiä. Seurattiin ja mitattiin tehdyn työn tuloksia ja tehokkaaksi työ-ajaksi otettiin neljä tuntia päivässä. Tämän pohjalta arvioitiin montako vuotta työ tulisia kestämään ja arvioissa onnis-tuttiin hyvin.

On asioita, joissa viiveitä ja aikatau-lun venähtämistä on syytä käyttää. Ne liittyvät useampia ihmisiä koskeviin merkittäviin muutoksiin. Tarpeellisten muutosten ymmärtäminen, omaksumi-nen ja hyväksyminen vie ihmisiltä oman aikansa, koska siinä on kysymys muus-takin kuin tiedosta ja oppimisesta.

Jürgen Grönfors
jurgens.gronfors@kv.hel.fi